

21. 6. 2016

Kostel sv. Vavřince, 20.00h

...berlin...

Trio „Ho-Sto-Mor“ je zcela začínajícím subjektem (dnes vystupuje poprvé), jeho členové se ale znají velmi dlouho díky pedagogické spolupráci. Snad proto název vzniklý z iniciálů... Do spolupráce profesionální jsme vstoupili s cílem dopřát tu nejcitlivější možnou interpretaci takovým dílům, která jsou závislá především na pojetí drobných detailů a jejich prožití. Dílům především intimním a ne právě efektním. Domníváme se, že jejich křehkost je něčím, co vyžaduje zvláštní zacházení i značnou interpretační empatii. Výsledkem ale může být velice aktuální sdělení. Snaha vytvořit platformu především pro taková díla je tím, co nás spojuje.

FRIEDRICH GOLDMANN

Klaviertrio (1978)

WALTER ZIMMERMANN

Taula pro violu sólo (2003) česká premiéra

ARNE SANDERS

Intrada – terzo spazio pro smyčcové trio (2011) česká premiéra

ALBERT BREIER

Trio pro housle, violu a klavír (2016) světová premiéra

Konvergence děkuje svým partnerům

Koncert je bez přestávky

Ansámbl KONVERGENCE

Matěj Vlček – housle, Ondřej Štochl – viola, Sebastian Tóth – violoncello, Lucie Tóth – klavír

trio HoStoMor j.h. (č. 4)

Tereza Horáková – housle, Ondřej Štochl – viola, Alena Moravcová – klavír

Friedrich Goldmann (1941 – 2009) studoval skladbu v Drážďanech a v Berlíně. Tam také působil jako skladatel i pedagog. Byl skladatelem velice plodným (napsal přes 200 děl) i úspěšným – v bývalém východním Německu byl právě on tím, kdo refletoval ve značné míře nejnovější tendence západoevropské hudby. Jeho díla byla prováděna předními tělesy, stal se i respektovaným dirigentem (spolupracoval mj. na uvedení Stockhausenových „Gruppen“ s Berlínskou filharmonií nebo na nastudování Nonovy opery Prometheus). Mezi jeho žáky patřily takové osobnosti, jako je třeba Helmut Oehring nebo Jakob Ullmann.

Klaviertrio (1978) je skladbou z autorova staršího období. Jedná se o strukturální, velmi zajímavě a detailně propracovanou kompozici, v níž se práce s tónovým výběrem potkává s volněji pojatou seriální technikou (zejména ve 2. větě). Vůdčí složkou je však velmi bohatě propracovaný rytmus, dodávající kompozici její příznačnou dravost a útočnost.

Walter Zimmermann (1949) studoval v Kolíně nad Rýnem, mj. u významného skladatele Maurizio Kagela. Působil v mnoha souborech jako klavírista i na četných univerzitách jako pedagog kompozice (Juilliard School v New Yorku, UdK v Berlíně a mnoho dalších). Jeho dílo je velmi rozsáhlé a rozmanité – jak svými žánry (vedle komorních skladeb jsou to orchestrální i jevištní díla), tak svými inspiracemi. Podle nich je autor řadí do cyklů (např. „Lokalmusik“ – místní hudba nebo „Schatten der Ideen“ – stíny idejí, inspirované eseji významných myslitelů).

Taula (2003) pro sólovou violu je úvodní částí dvoudílného cyklu. Název (z katalánštiny přeložitelný jako „stůl“ či „tabule“, označující mj. zvláštní pravěké menhiry nalezené na ostrově Menorce) nás odkazuje na tabulku (v příloze) – matici, která je podkladem pro uspořádání tónových výšek i rytmů. Přísnost, s jakou je zde princip uplatňován, je absolutní. Výsledkem je snadno slyšitelný řád, strukturální čistota jasně definující průzračnou estetiku celé skladby. K tabulce (pocházející ze spisu „Ars magna“, jehož autorem je středověký katalánský myslitel Raimondus Lullus) autor uvádí: *„Z této tabulky vychází důvod vzestupného a sestupného pohybu. Vzestupný vychází ze snadno viditelných, zřetelných znaků (při čtení po řádcích). Sestupný vychází ze zvláštějších, skrytých posloupností. Konečně je podstatné i propojení ve sloupcích (například sloupec s písmeny BCD se sloupcem CDE a dalšími).“*

Arne Sanders (1975) patří k mladší generaci skladatelů spjatých s Berlínem. Skladbu studoval v Düsseldorfu u Manfreda Trojana a na Universität der Künste ve třídě Friedricha Goldmanna. Jeho jazyk je specifický svou střídmostí až asketičností, spojenou s detailním propracováním. Vyniká barevností, citlivou harmonickou složkou (integrující zajímavým způsobem mikrointervalu) ve spojení s častou heterofonií. Výsledkem je jemná, citlivá hudba prostá efektů a zbytečných gest či klíšé.

Komentář autora: skladbu **Intrada (terzo spazio)** (2011) jsem začal psát v Benátkách, městě, v němž je stále přítomný pocit kolísající podlahy. „Ondeggiando“ (kývavě, kolísavě...) předepsané v 1. větě proto ovlivňuje charakter dalších vět – 4 věty jsou tedy zároveň čtyřmi možnostmi, jak vyjádřit ono kolísání.

Albert Breier (1961) studoval klavír, filosofii a hudební vědu. Našemu publiku není neznámý. Je autorem orchestrálních i vokálních skladeb, nejvýraznější je ale jeho tvorba komorní. Většinou se jedná o poměrně rozměrná díla, v nichž je ale nejpodstatnější velmi jemná, detailní práce se sémanticky pojatými detaily a proměnlivostí jejich časového pojetí. Nezapřou se proto nejvýraznější Breierova tvůrčí východiska – citelný je odkaz na inspiraci čínskou krajinomalbou i vliv pojetí času amerického skladatele Mortona Feldmana. Samotný jazyk však prakticky nelze vtěsňovat do jakýchkoli stylových hranic – i bez viditelné touhy po vynalézání nových zvuků či systémů umí být velmi neotřelý a originální.

Trio pro housle, violu a klavír (2016) vzniklo jako úprava starší skladby přímo pro jeho dnešní interprety. Namísto autorského komentáře proto uvádíme postřehy interpretů – ty, na nichž se shodujeme všichni tři.

Při interpretaci této skladby se velmi rychle dostaví pocit obrovského, téměř nekonečného prostoru, který nezaplňte ani celý neobsáhnete. Přesahuje vás, musíte se stát jeho malou součástí. Můžete pocítit jeho zprvu málo zřetelný řád i objevovat s každou další zkouškou nové a nové souvislosti, které váš prožitek prohlubují. Zarážející je citlivost, drobné nuance i jejich naprosto logické zasazení do celku – postupně dojdete k interpretaci, která má jasné hranice a vlastně velmi přesné výrazové požadavky. V těch se ale – zdánlivě paradoxně – cítíte svobodně. Stejně jako při meditaci i zde se prohlubuje smysl známých kroků a objasňují se dramatické, ostré momenty. Jako by skladba sama byla vlastně neutrální, rovnovážná, aby v nás mohla otevírat naše vlastní vnitřní prostory, o nichž jsme toho třeba ani moc nevěděli. Takové dílo v nás probouzí tu nejvyšší interpretační odpovědnost, aby se dostalo k lidem se vší účinností, kterou má.